Välfärdsområdesstyrelsen 23.11.2026

Införande av servicesedel för peruktjänsten från och med den 1 februari 2027

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Rokkila Nina
Viitanen Piia
Jordan Maria

Beslutsförslag Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Översatt med hjälp av artificiell intelligens

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar

1. införa servicesedeln för peruktjänsten som ett sätt att producera hjälpmedelstjänster från och med den 1 februari 2027, och

2. godkänna följande värden för servicesedlarna för peruktjänsten enligt perukklass:
Klass 1: 250 euro
Klass 2: 500 euro
Klass 3: 1 000 euro
Klass 4: 1 450 euro.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Bakgrund

Hjälpmedelstjänsterna inom den medicinska rehabiliteringen är en del av de hälso- och sjukvårdstjänster som omfattas av välfärdsområdets organiseringsansvar. Hjälpmedelstjänsterna omfattar bedömning av klientens individuella hjälpmedelsbehov, val av lämpligt hjälpmedel, utprovning och utlämning samt handledning i användningen och uppföljning.

Välfärdsområdet ansvarar för att ordna medicinsk rehabilitering och för att bedöma klientens rehabiliteringsbehov, målen för rehabiliteringen och dess innehåll.

En peruk kan lämnas ut som hjälpmedel inom den medicinska rehabiliteringen till en klient som av medicinska skäl eller till följd av behandling har tillfälligt eller permanent omfattande håravfall. Perukservice kan också beviljas en klient som genomgår en könskorrigering och har omfattande håravfall eller är skallig. Behovet av en peruk och den perukklass som lämpar sig för klienten bedöms inom välfärdsområdet utifrån klientens individuella behov och i enlighet med de nationella grunderna för utlämning av hjälpmedel för medicinsk rehabilitering.

Inom Västra Nylands välfärdsområde har peruker som anskaffas som hjälpmedel inom den medicinska rehabiliteringen lämnats ut med betalningsförbindelser. I den nuvarande verksamhetsmodellen har klientens möjligheter att välja serviceproducent och påverka perukens modell, material och andra egenskaper varit begränsade. Om servicen ordnas med en betalningsförbindelse kan klienten i regel inte komplettera anskaffningen med en egen betalning för att få en peruk som är dyrare än en peruk på sedvanlig nivå. Servicesedelmodellen har bedömts öka i synnerhet klienternas valfrihet och möjligheter att ta hänsyn till individuella och estetiska behov på ett smidigare sätt än i dag.

Sättet att ordna perukservicen har granskats som en del av beredningen av upphandlingen av hjälpmedel inom primärvården och den marknadsdialog som förts med serviceproducenterna. Under beredningen har servicesedeln bedömts vara ett ändamålsenligt sätt att ordna perukservicen. Servicesedeln gör det möjligt för serviceproducenter att fortlöpande ansöka om att få tillhandahålla tjänsten och för klienten att välja en serviceproducent bland dem som välfärdsområdet har godkänt.

Servicesedel

Med servicesedlar främjas valfriheten för dem som använder social- och hälsovårdstjänster och deras möjligheter att skaffa de tjänster de behöver av privata serviceproducenter. Enligt 1 § i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) är syftet med servicesedlar inom social- och hälsovården att öka klienternas och patienternas valmöjligheter, förbättra tillgången till tjänster och främja samarbetet mellan välfärdsområdets social- och hälsovårdsväsende och näringsväsende samt privata serviceproducenter.

Servicesedeln är ett av de alternativ som Västra Nylands välfärdsområde kan använda för att ordna tjänster för klienterna. Med en servicesedel kan klienten själv välja en serviceproducent som Västra Nylands välfärdsområde har godkänt i enlighet med fastställda kvalitetskriterier och andra kriterier. Välfärdsområdet är inte part i avtalet mellan klienten och serviceproducenten. På avtalsförhållandet mellan klienten och serviceproducenten tillämpas utöver lagen om servicesedlar även konsument- och avtalsrättsliga bestämmelser och rättsprinciper.

Välfärdsområdet ska för klienten redogöra för klientens ställning vid användning av servicesedel, principerna för användningen av servicesedeln, servicesedelns värde samt grunderna för hur självrisken bestäms och dess uppskattade storlek.

Servicesedelns värde bestäms utifrån den perukklass som fastställts för klienten och ska täcka en sedvanlig peruk som uppfyller minimikraven för klassen i fråga samt de tjänster som hör till den. Klienten kan om hen så önskar välja en dyrare peruk eller ytterligare egenskaper och själv betala den del som överstiger servicesedelns värde.

Modell för genomförandet

Servicesedeln för perukservice genomförs i det servicesedelsystem som används av Västra Nylands välfärdsområde. Serviceproducenterna ansöker i systemet om att bli servicesedelproducenter och förbinder sig att följa servicesedelhandboken för perukservice. Välfärdsområdet godkänner som servicesedelproducenter alla serviceproducenter som uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt lagen om servicesedlar och servicesedelhandboken.

Införandet av servicesedeln gör det möjligt för nya serviceproducenter att smidigt ansluta sig till tjänsten utan ett separat upphandlingsförfarande. Serviceproducenter kan fortlöpande ansöka om att få tillhandahålla tjänsten, och välfärdsområdet kan godkänna nya serviceproducenter som uppfyller kraven under den tid tjänsten är i kraft. Kraven för godkännande av servicesedelproducenter fastställs i servicesedelhandboken i enlighet med 5 § i lagen om servicesedlar.

Servicesedeltjänsten består av fyra perukklasser. Välfärdsområdet bedömer klientens behov av en peruk och fastställer en perukklass som motsvarar klientens individuella behov. Klasserna skiljer sig från varandra bland annat i fråga

om perukens konstruktion, material och andra egenskaper som det individuella behovet förutsätter. Närmare minimikrav för klasserna fastställs i servicesedelhandboken för perukservice.

Servicesedel kan beviljas för följande fyra perukklasser:

1. peruker av basmodell,
2. peruker som lämpar sig för särskilda behov,
3. peruker som lämpar sig för krävande särskilda behov, samt
4. peruker som tillverkas för de mest krävande individuella behoven.

Grunderna för fastställande av servicesedelns värde

Följande värden föreslås för servicesedlarna för perukservice:

perukklass 1: 250 euro
perukklass 2: 500 euro
perukklass 3: 1000 euro
perukklass 4: 1450 euro

Servicesedlarnas värden inkluderar den vid varje tidpunkt gällande mervärdesskatten.

När servicesedlarnas värden fastställs beaktas minimikraven för de olika perukklasserna, de utprovnings- och färdigställningstjänster som ingår i servicen, prisnivån på de tjänster och peruker som finns på marknaden samt tryggandet av tillgången till tjänsten. Värdet ska vara sådant att klienten med servicesedeln kan skaffa en sedvanlig peruk som motsvarar den perukklass som fastställts för klienten och klientens individuella behov utan någon självriskandel.

Klienten betalar den del som överstiger servicesedelns värde endast om klienten av egen vilja väljer en peruk som är dyrare än den sedvanliga nivå som fastställts för klienten eller sådana ytterligare egenskaper som inte är nödvändiga med tanke på klientens individuella hjälpmedelsbehov. Innan avtalet ingås ska serviceproducenten informera klienten om tjänstens totalpris, servicesedelns värde och den andel som klienten ska betala.

Vid beredningen av servicesedlarnas värden används prisuppgifter från marknadsdialogen, jämförelseuppgifter om servicesedlar i andra välfärdsområden samt kostnadsuppgifter från den nuvarande verksamhetsmodellen. Servicesedlarnas värden och deras tillräcklighet följs upp efter att tjänsten har införts. Värdena kan justeras utifrån tillgången till tjänsten, kvaliteten, kostnadsutvecklingen och marknadssituationen.

Antalet klienter inom perukservicen uppskattas till cirka 150 per år. De årliga kostnaderna för perukservicen som ordnas med servicesedel uppskattas till cirka 110 000 euro. Införandet av servicesedeln bedöms inte ha någon väsentlig inverkan på nivån på tjänstens totalkostnader jämfört med det nuvarande sättet att ordna tjänsten. Kostnadsuppskattningen baserar sig på de faktiska kostnaderna för peruker som beviljades 2024 samt den uppskattade effekten av den verksamhet som överförs från HUS genom en överlåtelse av rörelse den 1 januari 2027. De faktiska kostnaderna beror på hur klienterna fördelar sig mellan de olika perukklasserna, de värden som fastställs för servicesedlarna samt omfattningen av användningen av servicesedlar.

Invånarnas och klienternas delaktighet i beredningen

Vid beredningen av servicesedeln för perukservice har man utnyttjat den marknadsdialog som förts med serviceproducenterna samt erfarenheterna av den nuvarande verksamhetsmodellen hos yrkespersonerna inom välfärdsområdets hjälpmedelstjänster.

I marknadsdialogen med serviceproducenterna har man behandlat sättet att ordna perukservicen och servicesedelns lämplighet för att genomföra tjänsten. De serviceproducenter som deltog i marknadsdialogen har förhållit sig positivt till servicesedelmodellen.

Servicesedelmodellen ökar klientens möjligheter att välja serviceproducent och en peruk som passar klientens individuella och estetiska behov. Samtidigt fastställer välfärdsområdet utifrån klientens behov den perukklass och den servicehelhet som servicesedelns värde ska täcka i sin helhet. Modellen förenar därmed klientens valfrihet med välfärdsområdets ansvar att ordna ett hjälpmedel inom den medicinska rehabiliteringen som lämpar sig för klientens behov.

Fortsatt beredning

Servicesedeln är redan ett etablerat sätt att ordna perukservice i Finland. Enligt den kartläggning som gjorts under beredningen erbjuder cirka hälften av de andra välfärdsområdena perukservice med servicesedel. Införandet av modellen inom Västra Nylands välfärdsområde skulle stärka klienternas valfrihet och möjliggöra en flexibel utveckling av nätverket av serviceproducenter.

Servicesedeln för perukservice stöder de strategiska målen för Västra Nylands välfärdsområde genom att öka klientens

valfrihet och möjligheter att påverka hur den egna servicen genomförs. Klienten kan välja en godkänd serviceproducent och om hen så önskar på egen bekostnad skaffa ytterligare egenskaper som exempelvis gäller perukens längd eller andra personliga önskemål.

Efter införandet av servicesedeln följer man särskilt upp tillgången till tjänsterna, antalet godkända serviceproducenter, klienternas fördelning mellan de olika perukklasserna och servicesedlarnas värden och deras tillräcklighet. Utifrån uppföljningen bedöms vid behov ändringsbehoven i fråga om servicesedlarnas värden, minimikraven för perukklasserna och villkoren i servicesedelhandboken. Respons från klienter och serviceproducenter används i den fortsatta utvecklingen av tjänsten.

Behörighet

Enligt 42 § punkt 13 i förvaltningsstadgan har välfärdsområdesstyrelsen till uppgift att besluta om principerna för ordnandet av tjänster i enlighet med välfärdsområdesstrategin och enligt punkt 44 att besluta om införande av servicesedlar

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria